

FUNDAȚIA ROMÂNĂ A INIMII
FUNDAȚIA CĂRDIOLGILOR ROMÂNI

SOCIETATEA ROMÂNĂ
DE CARDIOLOGIE

Insuficiența Cardiacă

Puls Crescut, Risc Crescut!

Respirație
dificilă

Umflarea
picioarelor

Oboseală cronică

Sufocare în somn

Balonare și
scăderea apetitului

Tuse persistentă

Urinări
frecvente noaptea

Tulburări
de concentrare

Insuficiența cardiacă

Autori:

Dr. Ovidiu Chioncel

Prof. Dr. Cezar Macarie

Prof. Dr. Dragoș Vinereanu

2013

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHIONCEL, OVIDIU

Insuficiența cardiacă / dr. Ovidiu Chioncel, prof. dr.

Cezar Macarie, prof. dr. Dragoș Vinereanu. - Ed. a 2-a, rev. –

București : Media Med Publicis, 2012

ISBN 978-606-92945-7-4

I. Macarie, Cezar

II. Vinereanu, Dragoș

616.12-008.46

ISBN 978-606-8463-03-2

© 2012 Media Med Publicis. Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată, transmisă sub nicio formă sau mijloc (electronic, mecanic, fotocopiare, înregistrare) fără permisiunea scrisă a editorului.

Editura:
Media Med Publicis
Editură acreditată CNCSIS
www.mediamed.ro

Cuprins

1. În loc de introducere	1
2. Ce este insuficiența cardiacă (IC)?	1
3. Cum se manifestă IC?	2
4. Cum se diagnostichează IC?	3
4.1 Teste de sânge uzuale	4
4.2 Electrocardiograma	4
4.3 Radiografia cord-pulmon.....	5
4.4 Ecocardiografia.....	5
4.5 Testul de mers timp de 6 minute.....	6
4.6 Testul de efort	6
4.7 Tomografia computerizată (TC)	6
4.8 Coronarografia	6
5. Cum se tratează IC?.....	7
5.1 Regimul de viață	7
5.2 Tratamentul medicamentos.....	9
5.3 Tratamentul cu dispozitive	12
5.4 Chirurgia cardiacă	14
6. Când trebuie să contactați medicul?	15
7. În loc de concluzii	15

1. În loc de introducere

Dacă citiți această broșură, probabil că suferiți de **insuficiență cardiacă**. Sunteți probabil îngrijorat, vă temeți de ce vă rezervă viitorul și nu știți exact ce ar trebui să faceți:

- când este cazul să vă prezentați la un control medical?
- ce investigații sunt necesare?
- ce tratament trebuie urmat?
- cum puteți reduce complicațiilor cauzate de boală??

Broșura de față vă propune sfaturi practice, care să ajute să răspundeți la aceste întrebări și să vă controlați starea de sănătate.

2. Ce este insuficiența cardiacă (IC)?

IC este o afecțiune în care inima este incapabilă să pompeze sângele spre organe și țesuturi, astfel că acestea primesc o cantitate mai mică de oxigen și produse nutritive din sânge, dar și să primească sângele de la organe. În consecință, țesuturile primesc mai puțin sânge ca urmare a incapacității inimii de a pompa, iar pe de altă parte, sângele stagnează și se acumulează în organe, ca urmare a incapacității inimii de a-l primi.

IC poate avea mai multe cauze (boli) care o pot determina. Cele mai frecvente sunt:

Cardiopatia ischemică se manifestă atunci când apar îngustări (stenoze) la nivelul arterelor care irigă inima. În consecință, inima va fi mai prost irigată, fapt ce îi va afecta funcția de pompă.

Pentru informații suplimentare citiți broșura „Angina”.

Infarctul miocardic acut (IMA) reprezintă distrugerea unei anumite părți din mușchiul cardiac, ca urmare a astupării arterei ce asigură hrănirea aceluia teritoriu. În mod evident, pierderea unei părți din mușchiul cardiac afectează funcția inimii.

Hipertensiunea arterială (HTA) determină creșterea presiunii sângelui în vase și, ca atare, inima trebuie să depună un efort suplimentar pentru a putea pompa sângele.

Pentru informații suplimentare citiți broșura „Hipertensiunea arterială”.

Bolile valvelor cardiace fac ca inima să depună un efort mai mare ca să împingă sângele printr-un orificiu îngustat (valva ne-

deschizându-se), sau să pompeze sânge atât în vase cât și înapoi în camerele cardiace (valva neînchizându-se).

Cardiomiopatiile sunt boli specifice ale mușchiului cardiac. Fibra musculară cardiacă nu se poate contracta și, în consecință, apare IC.

Bolile congenitale cardiace sunt identificate încă de la naștere. Pot apărea găuri la nivelul peretilor ce separă camerele cardiace, dezvoltarea insuficientă a unor camere cardiace, afectări ale valvelor cardiace și ale vaselor mari, toate acestea determinând tulburări majore, ale funcției inimii.

Întrebați medicul care este cauza IC în cazul dumneavoastră.

3. Cum se manifestă IC?

Pacienții cu IC descriu frecvent apariția simptomelor. Acestea diferă în funcție de severitatea bolii și variază de la pacient la pacient. Trebuie amintit că aceste simptome nu sunt specifice IC, putând fi întâlnite și în alte boli. Simptomele cel mai frecvent întâlnite sunt:

Oboseala sau scăderea capacității de a face efort.

Dispneea (senzația de sufocare sau de respirație grea). Poate apărea și ortopneea (nevoia de a respira doar stând în șezut) sau sufocarea în timpul nopții.

Tahicardia sau pulsul accelerat, apare inițial ca mecanism compensator, ulterior devine inadaptată și determină creșterea muncii mușchiului cardiac.

Tusea, de obicei seacă și, în special, la efort sau noaptea.

Edeme (umflarea picioarelor ca urmare a reținerii de lichide în organism); acestea se asociază de obicei cu creșterea în greutate.

Ori de câte ori aveți unul sau mai multe dintre aceste simptome, prezentați-vă cât mai repede la medicul dumneavoastră.

Pentru evaluarea severității clinice a IC, medicii folosesc o clasificare bazată pe relația dintre apariția simptomelor și gradul de efort (numită clasificarea NYHA, „New York Heart Associa-

tion", deoarece a fost concepută de către cercetătorii americani). Aceasta este o clasificare simplă și foarte utilă. Sunt 4 clase de severitate:

- NYHA I: fără simptome (oboseală sau sufocare);
- NYHA II: fără simptome la repaus, dar apar simptome când faceți o activitate fizică moderată;
- NYHA III: fără simptome la repaus, dar apar simptome când faceți o activitate fizică ușoară (îmbrăcat, spălat, mers etc.);
- NYHA IV: simptomele sunt prezente și în repaus.

IC poate fi agravată ca urmare a mai multor factori. Aceștia se numesc **factori agravanți sau precipitanți ai IC**. Cei mai frecvent întâlniți sunt:

- nerespectarea regimului de viață;
- nerespectarea tratamentului;
- tensiune arterială crescută;
- ritm cardiac accelerat sau foarte lent;
- apariția unei infecții pulmonare;
- lipsa de control a cauzelor IC (menționate mai devreme).

Întrebați-vă medicul care sunt factorii care pot agrava evoluția IC în cazul dumneavoastră. Întrebați cum puteți preveni sau controla acești factori.

4. Cum se diagnostichează IC?

Diagnosticul de IC se pune de către medic pe baza examenelor clinice și a testelor medicale. Medicul va încerca să afle prin anamneză (discuția cu dumneavoastră) care sunt simptomele, de când au apărut, în ce condiții apar, ce alte boli mai aveți, factorii care v-au agravat boala. Urmează apoi examenul fizic, prin care medicul încearcă să identifice prezența semnelor clinice de IC. Astfel, medicul poate identifica **mărirea inimii** prin percuția toracelui, poate observa **edemele**, poate palpa un ficat de dimensiuni crescute (**hepatomegalia**), poate observa **dilatarea venelor jugulare** (vene de la nivelul gâtului). Cu ajutorul stetoscopului poate asculta ritmul cardiac accelerat (**tahicardia**)

și prezența de **sufhuri sau zgomote** cardiace anormale, precum și apariția de **zgomote anormale (raluri)** la nivelul plămânilor. Pe baza anamnezei și a examenului fizic medicul identifică semnele de IC, evaluează severitatea lor și stabilește planul investigațiilor ulterioare.

Rolul testelor medicale este de a preciza diagnosticul de IC, severitatea IC, eficacitatea și posibilele reacții adverse ale tratamentului. Testele medicale uzuale pe care medicul dumneavoastră s-ar putea să vă solicite să le faceți sunt:

4.1. Teste de sânge uzuale

Acestea includ dozarea **hemoglobinei** (anemia poate agrava IC); **numărarea și formula leucocitară** (infecția poate agrava IC); probele renale - **uree, creatinină** (afectarea funcției renale poate apărea în stadiile avansate ale IC, poate limita administrarea anumitor medicamente sau poate fi consecința administrării unor medicamente); ionograma - **sodiu, potasiu, calciu, magneziu** (aceste minerale se pot pierde prin urină ca urmare a administrării de diuretice); dozarea **glicemiei**; dozarea **lipidelor plasmatice**. Recoltarea probelor de sânge se face în mod obișnuit dimineața. În dimineața respectivă nu aveți voie să mâncați. Ne-fiind influențată de recoltarea probelor de sânge, vă puteți lua medicația la orele stabilite.

Întrebați medicul dumneavoastră ce analize trebuie să faceți și la ce interval. Întrebați unde puteți face aceste analize. Păstrați rezultatele analizelor și prezentați-vă cu acestea la fiecare vizită medicală.

4.2. Electrocardiograma (ECG) (Figura 1)

Este o analiză obligatorie și oferă date importante privind creșteri sau scăderi ale ritmului cardiac, prezența blocajelor impulsului electric, mărirea inimii, prezența ischemiei cardiace sau a unui infarct miocardic etc.

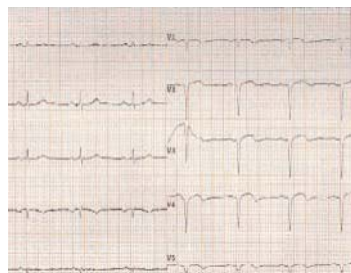

Figura 1 — Electrocardiograma (ECG)

Păstrați electrocardiogramele și prezentați-vă de fiecare dată cu ele la medic. Prezența chiar și a unor mici variații ale acestora ajută foarte mult medicul în a înțelege și trata boala dumneavoastră.

4.3. Radiografia cord-pulmon (Figura 2)

Vizualizează cu ajutorul radiațiilor X cordul (inima), vasele mari (aorta și artera pulmonară) și plămâni. Pentru a obține radiografia cord-pulmon este necesară expunerea la radiații X. În general, nivelul radiațiilor este mic, dar trebuie evitată expunerea

Figura 2 — Radiografia cord-pulmon

frecventă la radiații prin repetarea radiografiilor.

Radiografia dă informații cu privire la mărimea inimii, a vaselor mari și oferă date importante în ceea ce privește starea plămânilor.

4.4. Ecocardiografia (Figura 3)

Este o analiză importantă pentru pacienții cu IC. Ea contribuie la diagnosticul de IC, oferind date anatomice și funcționale ale inimii, cum ar fi funcționarea valvelor cardiace, contracția inimii, mărirea camerelor inimii, îngroșarea pereților cardiaci, prezența lichidului în jurul inimii, aspectul arterelor mari etc. Această analiză este total neinvazivă și se bazează pe diagnosticul cu ultrasunete.

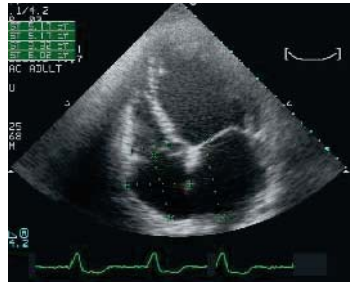

Figura 3 — Ecocardiografia

Discutați cu medicul dumneavoastră rezultatul ecocardiografiei. Întrebați-l la ce interval de timp trebuie repetată.

Câteva din medicamentele (betablocante, Ivabradina, IECA) sau terapiile cu dispozitive (Resincronizarea Cardiacă) utilizate în

tratamentul IC au ca efect benefic scăderea dimensiunii camerelor cardiace, iar acest efect trebuie evaluat prin ecocardiografie.

4.5. Testul de mers timp de 6 minute

Este un test simplu care măsoară distanța parcursă de un pacient în 6 minute. Este utilizat pentru a evalua severitatea IC și răspunsul la tratament.

4.6. Testul de efort

Presupune înregistrarea continuă a ECG, a ritmului cardiac și a tensiunii arteriale în timp ce faceți un efort standardizat, pe bicicletă sau pe un covor rulant. În timpul efortului, inima consumă mai mult sânge, iar acesta este transportat prin arterele coronare. Dacă arterele coronare au stenoze (îngustări) pe traiectul lor, acestea nu pot să ofere un flux de sânge mai mare, necesar unei inimi supuse la efort. Acest lucru e observat pe ECG unde apar modificări. Este un test foarte util la pacienții cu cardiopatie ischemică. Oferă în același timp informații importante legate de capacitatea dumneavoastră de efort.

4.7. Tomografia computerizată (TC) (Figura 4)

Este o tehnică radiologică (se bazează pe expunerea la radiații), fiind necesară uneori și administrarea unei substanțe injectabile (substanță de contrast).

Poate fi utilă pentru depistarea unor cauze ale IC. Recent, prin aplicarea unui protocol special (numită „TC cu secțiuni multiple”), TC poate vizualiza arterele coronare.

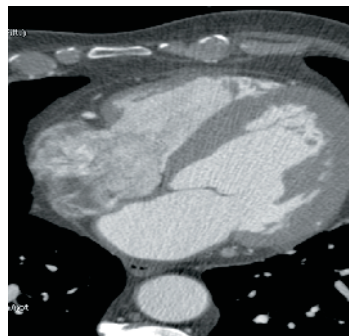

Figura 4 — Tomografie computerizată a cordului

4.8. Coronarografia (Figura 5)

Este o analiză invazivă (realizată de obicei prin punționarea arterei femurale – artera principală de la baza membrului inferi-

or) care permite vizualizarea arterelor ce irigă inima (arterele coronare). Coronarografia se poate completa cu angioplastie, mai exact cu dilatarea prin umflarea unui balon la nivelul leziunii care îngustează vasul, urmată de implantarea unui tub metallic care să mențină vasul deschis (numit stent). Uneori, vasele sunt afectate în mai multe locuri și/sau sever îngustate nefiind posibilă intervenția de dilatare. În aceste condiții, este posibil să vi se propună intervenția chirurgicală, de bypass aorto-coronarian.

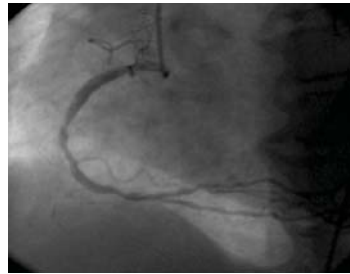

Figura 5 — Coronarografia

Pentru informații suplimentare citiți broșura „Angina”.

Întrebați-vă medicul dacă apreciază că această analiza ar putea fi utilă pentru dumneavoastră. Deși riscurile acestei proceduri sunt în general mici, întrebați-vă medicul despre acestea.

5. Cum se tratează IC?

La ora actuală nu există un tratament care să vindece definitiv IC, dar există medicamente, dispozitive speciale și proceduri chirurgicale care prelungesc în mod real viața pacienților cu IC și cresc calitatea vieții acestora.

5.1. Regimul de viață

Este foarte important, contribuind la prevenirea agravărilor și la creșterea calității vieții pacienților cu IC.

Fumatul trebuie interzis cu desăvârșire.

Dieta trebuie să fie una echilibrată, din care să nu lipsească fructele și legumele proaspete și peștele. Câteva sfaturi sunt importante:

- Evitați mesele abundente; este de preferat să aveți 4-5 mese pe zi în loc de una singură.
- Evitați să vă îngrășați; surplusul de kilograme este un efort suplimentar pentru inima dumneavoastră.

- Evitați alimentele care conțin multă sare; sarea în exces reține apa în țesuturi și agravează IC. Aportul zilnic de sare nu trebuie să depășească 3 g. Citiți etichetele fiecărui produs alimentar pentru a vedea concentrația de sare. Evitați alimentele conservate și mezelurile, bogate în sare.
- Evitați mâncărurile prăjite sau cu un conținut ridicat de colesterol.
- Consumul zilnic de lichide este obligatoriu pentru pacienții cu IC. Lipsa consumului de lichide este la fel de dăunătoare ca și excesul de lichide. La temperaturi normale, rația zilnică este de aproximativ 1,5-2 litri pe zi.
- Dacă urmați un tratament diuretic, rețineți că acesta duce la eliminarea de potasiu și magneziu, pe cale urinară; în consecință, consumați alimente care conțin aceste substanțe (pește, cartofi, banane, portocale, mere, prune).
- Alcoolul trebuie consumat cu moderație și prudență deoarece este un factor care poate agrava IC; consumul zilnic de alcool nu trebuie să depășească 100-125 ml de vin pe zi sau o bere.

Efortul moderat, practicat zilnic, îmbunătățește activitatea cardiovasculară și face ca simptomele (sufocarea, oboseala) să nu mai fie atât de dese. Mersul grăbit este unul dintre cele mai bune tipuri de efort pentru sistemul cardiovascular. Sunt câteva mici reguli pe care le recomandăm: evitați temperaturile extreme (canicula, gerul, vântul), așteptați 1-2 ore după mese, nu începeți brusc (faceți o scurtă perioadă de încălzire cu eforturi foarte mici), nu terminați brusc (scădeți ușor intensitatea efortului înainte de a vă opri).

IC nu este o boală care să necesite repaus. Numai în decompensările severe ale IC este recomandat acest lucru. Cereți sfatul medicului cu privire la programul și tipul de efort.

Pacienții cu IC pot avea o viață sexuală normală. Nu evitați să întrebați medicul despre continuarea activității sexuale.

Controlați-vă regulat tensiunea arterială și frecvența cardiacă.

Situațiile speciale în care vă puteți afla și în care trebuie să știți cum să procedați sunt:

Zborul cu avionul: discutați cu medicul dacă vă este permis zborul. Pe parcursul zborului consumați lichide suficiente, dar nu băuturi alcoolice. Dacă zborul e lung, e bine să vă mișcați, pentru a evita formarea edemelor. Evitați să stați în aceeași poziție pe o durată lungă. În cazul în care aveți risc de formare a cheagurilor de sânge, discutați cu medicul posibilitatea de a vi se administra înaintea zborului un medicament anticoagulant injectabil.

Conducusul mașinii: este, în general, permis, dar întotdeauna consultați-vă medicul. Pacienții cu tulburări ale ritmului cardiac necontrolate, cei cu simptome severe de IC sau cei care au avut sincope (pierderea conștiinței) nu au voie să conducă mașina, putând pune în pericol viața lor și a celor din jur.

Vaccinarea: este o măsură eficientă de prevenție a infecțiilor respiratorii care pot agrava IC. Vaccinarea antigripală este recomandată anual pacienților cu IC, mai ales dacă sunt vârstnici sau au decompensări frecvente.

5.2. Tratamentul medicamentos

Tratamentul medicamentos al IC este obligatoriu. Progresele făcute de medicină în acest domeniu sunt impresionante.

În mod obișnuit, tratamentul bolii dumneavoastră se face cu mai multe medicamente. Medicamentele trebuie luate zilnic.

Nu încercați să compensați prin administrarea unei doze duble dacă ați omis unul dintre comprimate. Faceți o schemă cu orarul administrării medicamentelor. Luați schema cu medicamentele la fiecare vizită medicală.

Ce ar trebui să știți despre medicamentele pe care le luați:

- Care sunt efectele lor?
- Care sunt reacțiile adverse și ce trebuie făcut când apar?
- Cum se administrează medicamentele, de câte ori pe zi, precum și relația cu mesele?
- Când trebuie să vă prezentați la medic pentru analize sau pentru schimbarea medicației?

Inhibitorii enzimei de conversie a angiotensinei (IECA) scad mortalitatea, scad nevoia de spitalizare (cauzată de agravările IC) și îmbunătățesc calitatea vieții pacienților cu IC. Medicația cu IECA se inițiază cu doze mici, ulterior acestea fiind crescute. IECA pot avea reacții adverse. Astfel, pot apărea amețeli cauzate de scăderea tensiunii arteriale. Pentru a preveni acest lucru trebuie să fiți hidratat corect, să nu vă ridicați brusc în picioare în primele minute de la administrarea IECA sau puteți lua prima doză chiar înainte de culcare. O altă reacție adversă este tusea seacă. Atunci când apare, anunțați medicul, uneori fiind necesară înlocuirea IECA cu o altă medicație (sartani). Foarte rar, IECA pot da modificări ale gustului, mirosului și extrem de rar o formă severă de roșeață însoțită de umflarea feței, buzelor și gâtului. **Prezentați-vă de urgență la medic când aceasta apare!** Există mai multe preparate (în ordine alfabetică): Benazepril, Captopril, Enalapril, Fosinopril, Lisinopril, Perindopril, Ramipril, Trandolapril.

Blocanții receptorilor de angiotensină (sartani) au efecte similare cu cele ale IECA. Se utilizează de obicei în locul IECA, atunci când apar reacții adverse la aceștia. Medicamentele din această clasă utilizate în țara noastră sunt (în ordine alfabetică): Candesartan, Irbesartan, Losartan, Telmisartan, Valsartan.

Antagoniștii de aldosteron (AA) împiedică reținerea de sare de către rinichi (retenție de sare care contribuie la apariția edemelor și a congestiei pulmonare). În plus, au efecte benefice la nivelul inimii. Aceste efecte sunt asociate cu scăderea mortalității. Ca reacții adverse, AA pot crește nivelul potasiului în sânge și pot determina ginecomastie (umflare și dureri la nivelul mameloanelor).

Există două preparate utilizate în țara noastră: Spironolactona și Eplerenona.

Betablocante (BB) protejează cordul de efectele nocive ale excesului de adrenalină și noradrenalină, făcând ca inima să bată mai încet și mai lent, conservând rezervele de energie. BB sunt o medicație asociată cu o scădere importantă a mortalității pacienților cu IC. Uneori, mai ales la începutul tratamentului, terapia cu BB poate duce la agravarea simptomelor de IC. Ca

urmare, terapia cu BB se inițiază cu doze mici ce vor fi crescute progresiv. Reacțiile adverse ale BB sunt: scăderea frecvenței cardiace, răcirea mâinilor și picioarelor, oboseală, agravarea crizelor de astm și tulburări de dinamică sexuală. BB utilizate pentru tratamentul IC sunt (în ordine alfabetică): Bisoprolol, Carvedilol, Metoprolol, Nebivolol.

Nu întrerupeți medicația cu BB decât la recomandarea medicului cardiolog. Întreruperea bruscă a BB poate agrava sever starea clinică.

Ivabradina scade frecvența cardiacă și face ca inima să muncească mai eficient. La pacienții cu funcție de pompă scăzută și frecvență cardiacă crescută, tratamentul cu Ivabradina este asociat scăderii mortalității, scăderii dimensiunii camerelor cardiace și creșterii calității vieții.

Nu are efectele adverse ale medicației betablocante și se poate administra la pacienții cu ritm cardiac accelerat în ciuda medicației cu betablocante sau la cei cu reacții adverse la betablocante.

Digoxina îmbunătățește starea clinică a pacienților cu IC. Este utilă în special la pacienții în fibrilație atrială, unde scade ritmul rapid al inimii, permițând acesteia să se umple și să se golească mai ușor. Poate avea reacții adverse severe (intoxicația digitalică), primele semne ale acesteia fiind cele digestive: greața, scăderea poftei de mâncare, vărsături. De asemenea, pot apărea vederea în galben, cefalee, scăderea ritmului cardiac sau palpiții.

Modul de administrare al digoxinului este stabilit numai de medic. Apariția semnelor de intoxicație digitalică vă poate pune viața în pericol, de aceea prezentați-vă de urgență la medic.

Diureticele ajută la eliminarea surplusului de apă din vase și țesuturi, scăzând edemele și excesul de apă din alte organe (plămâni, ficat etc). Tratamentul diuretic face ca inima să funcționeze în condiții mai bune, împiedicând supraîncărcarea inimii

prin excesul de lichide. Efectele diureticelor apar după prima zi de utilizare și se manifestă în primul rând prin scăderea greutății corporale. **De aceea este util să vă cântăriți zilnic.** În acest fel, puteți aprecia dacă ați pierdut lichide ca urmare a diureticelor. Cele mai multe dintre reacțiile adverse sunt cauzate de pierderea potasiului prin urină: crampe musculare, parestezii, palpitații. Alimentele ce conțin potasiu sau asocierea de Spironolactonă previn apariția acestor efecte. Diureticul cel mai frecvent utilizat în tratamentul IC este Furosemidul.

Anticoagulantele sunt medicamente care împiedică formarea cheagurilor de sânge în interiorul inimii sau în vasele de sânge. Insuficiența cardiacă este asociată cu un risc crescut în formarea acestor cheaguri, în special dacă este asociată cu fibrilația atrială. Nivelul anticoagulării se verifică obligatoriu printr-o analiză numită INR.

Administrarea anticoagulantelor fără determinarea periodică a INR vă poate pune viața în pericol.

În România, medicamentul anticoagulant utilizat pentru administrarea orală este acenocumarolul (Sintrom sau Trombostop). Reacția adversă cea mai frecventă a anticoagulantelor este hemoragia.

În cazul apariției reacțiilor hemoragice, prezentați-vă de urgență la medic. Întreruperea și reluarea medicației anticoagulante se face doar sub supraveghere medicală.

5.3. Tratamentul cu dispozitive

În anumite situații, starea clinică și supraviețuirea pacienților cu IC poate fi îmbunătățită de implantarea unor dispozitive electrice.

Numai anumite categorii de pacienți, selectate pe baza unor criterii foarte riguroase, pot beneficia de aceste dispozitive.

Stimulatoarele cardiace sunt utile atunci când ritmul cardiac scade periculos de mult (<30 de bătăi/minut), când apar semne ECG că impulsul electric care coordonează activitatea inimii este

blocat, sau când apar semne îngrijorătoare ca sincopa (pierderea cunoștinței) sau amețeli severe.

Anunțați imediat medicul dacă ați constatat una din aceste situații.

Stimulatorul cardiac are dimensiuni mici (de mărimea unei cutii de chibrituri) și se implantează printr-o mică incizie efectuată în partea superioară a toracelui sub claviculă, sub anestezie locală. Electrocul care conectează cardiostimulatorul cu pereții cardiaci se introduce printr-o venă situată imediat sub claviculă. Contactul electrocului de stimulare cu camerele cardiace se poate modifica în timp și impune verificarea parametrilor aparatului. În plus, bateria are o durată de viață limitată (dar uzual > 7 ani) și trebuie verificată periodic.

Este obligatoriu să vă prezentați la medic pentru controlul periodic al parametrilor stimulatorului.

Terapia de resincronizarea cardiacă constă în utilizarea unui tip special de stimulator cardiac, care face ca diferitele segmente ale inimii să se contracte în mod coordonat, în același timp, crescând astfel eficiența muncii inimii. Ea se aplică pacienților cu forme severe de IC care nu răspund suficient la tratamentul cu medicamente, au o funcție cardiacă redusă și au o întârziere a propagării impulsului electric (manifestată pe ECG prin apariția blocului major de ramură stângă). Această terapie scade mortalitatea și îmbunătățește calitatea vieții pacienților cu IC.

Întrebați-vă medicul dacă sunteți candidat pentru terapia de resincronizare cardiacă.

Defibrilatorul implantabil are capacitatea de a sesiza dacă apar ritmuri rapide ventriculare (fibrilație ventriculară și tahicardie ventriculară) care v-ar putea pune viața în pericol. Aceste tulburări de ritm netratate duc în scurt timp la stop cardiac și moarte subită. De îndată ce depistează aceste tulburări de ritm, defibrilatorul implantabil descarcă un mic șoc electric care oprește tulburarea de ritm (similar cu ceea ce face defibrila-

torul extern, numai că energia eliberată este mult mai mică). Modul de implantare este similar cu cel al stimulatorului cardiac. De precizat că din cauza descărcării șocurilor electrice, viața bateriei este mai scurtă și acest lucru trebuie verificat periodic. Descărcarea unui șoc electric este resimțită de pacient ca o senzație neplăcută, și pacientul trebuie avizat.

Întrebați-vă medicul dacă sunteți candidat pentru utilizarea unui defibrilator implantabil.

Toate aceste dispozitive cardiace pot interfera cu anumite aparate electrice, de aceea:

Atunci când trebuie să efectuați o investigație de tipul RMN, anunțați medicul că sunteți purtătorul unui dispozitiv cardiac.

La aeroport, anunțați personalul de securitate că aveți un dispozitiv cardiac.

Medicul care v-a implantat dispozitivul electric vă va da un carnet cu datele tehnice ale aparatului și parametrii obținuți la verificarea aparatului. Prezentați carnetul cu datele dispozitivului la fiecare vizită medicală.

5.4. Chirurgia cardiacă

Poate fi o opțiune pentru pacienții cu IC. Indicația chirurgicală ține cont de beneficiile, dar și de posibilele riscuri. Chirurgia cardiacă presupune toracotomie (deschiderea toracelui), anestezie generală și oprirea temporară a cordului (timp în care fluxul de sânge spre organe este asigurat de un aparat extern ce înlocuiește funcția inimii). **Chirurgia valvulară** presupune înlocuirea valvei care nu funcționează cu o proteză metalică sau biologică. **Chirurgia coronariană** restabilește fluxul de sânge la nivelul arterelor îngustate prin realizarea unor "bypass"-uri (acestea sunt vase ce conectează aorta cu vasele coronare afectate, scurtcircuitând îngustările). **Transplantul** cardiac presupune scoaterea cordului bolnav și înlocuirea sa cu un cord sănătos, provenind de la un donor (persoană care a murit și a fost de acord în timpul vieții să doneze organe).

Toate aceste intervenții au un grad de risc.

Discutați cu medicul riscul intervenției chirurgicale. Cereți medicului să vă explice clar de ce aveți nevoie de operație.

E posibil ca medicul să vă spună că riscul intervenției chirurgicale este prea mare și beneficiile prea mici în situația dumneavoastră. Nu considerați acest lucru o dramă. Medicamentele vă pot ajuta în controlarea simptomelor.

6. Când trebuie să contactați medicul?

În principiu, orice schimbare bruscă a stării dumneavoastră de sănătate trebuie raportată rapid medicului. Sunt câteva situații care ar trebui să vă alarmeze:

- Durerea toracică (orice durere toracică trebuie luată în considerare);
- Accentuarea marcată a oboselii, scăderea capacității de efort, agravarea dispneei;
- Pierderea temporară a stării de cunoștință (sincopa);
- Apariția de palpitații;
- Creșterea edemelor;
- Creșterea în greutate (atunci când depășește mai mult de 2,5-3 kg într-o săptămână).

Este bine ca familia să cunoască diagnosticul, evoluția, posibilele complicații și tratamentul pacientului cu IC. Membrii familiei trebuie să fie capabili să observe evoluția clinică a pacientului cu IC. Stilul de viață, dieta, programul de efort, orarul de administrare al medicației trebuie plănuite împreună cu familia. Familia trebuie să asigure sprijinul psihologic necesar pacientului cu IC.

7. În loc de concluzii

- Insuficiența cardiacă este o boală care vă poate influența viitorul, dar care poate fi, la rândul ei, influențată de dumneavoastră;
- Prezentați-vă la medic imediat ce au apărut simptomele legate de boală;

- Recunoașteți simptomele de agravare a bolii și solicitați ambulanța sau prezentați-vă la cel mai apropiat spital de urgență;
- Adaptați-vă permanent modul de viață;
- Urmați tratamentul prescris și faceți controale periodice.

Respectând sfaturile date, veți putea ține sub control evoluția bolii și veți putea preveni complicațiile acesteia.

Cu sprijinul

FUNDAȚIA ROMÂNĂ A INIMII
FUNDAȚIA CARDIOLOGILOR ROMÂNI

© 2013 Toate drepturile sunt rezervate Fundației Române a Inimii
ISBN: 978-606-8463-03-2

www.romanianheart.ro
office@romanianheart.ro